

Правова політика Української держави

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Юридичний інститут

Матеріали
щорічної Всеукраїнської науково-практичної
конференції молодих вчених та аспірантів

**Вдосконалення правового
регулювання прав та основних
свобод людини і громадянина**

29-30 квітня 2011 року

Івано-Франківськ

ББК 67.9(4Укр)

В15

Редакційна колегія:

В.А.Васильєва — директор Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри цивільного права;

Н.Р.Кобецька — голова науково-методичної Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри трудового, екологічного та аграрного права;

Ю.І.Микитян — заступник директора Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат юридичних наук;

І.В.Козич — старший викладач кафедри кримінального права Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

О.І.Зозуляк — викладач кафедри цивільного права Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, кандидат юридичних наук;

С.М.Квасниця — завідувач інформаційно-видавничим відділом Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

В15 Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянства [текст] : Матеріали щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції / 29-30 квітня 2011 року – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2011. – 153 с.

У збірнику включені тези доповідей учасників щорічної Всеукраїнської науково-практичної конференції "Вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянства", яка відбулася 29-30 квітня 2011 року на базі Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Висвітлюються результати наукових досліджень з філософських, історичних та психологічно-правових аспектів проблем статусу особи; конституційного ладу та прав людини; проблеми правового регулювання майнових, особистих немайнових та господарських відносин; соціальних, працездатності гарантій захисту прав та основних свобод людини і громадянства; прав людини на безпечно екологічне середовище; реформування земельних, аграрних правоохόдності; правових основ боротьби зі злочинністю як засадного чинника забезпечення прав та свобод людини і громадянства; кримінально-також кримінально-правові аспекти; процесуальні гарантії прав та законних інтересів особи у цивільному, господарському, адміністративному та кримінальному судочинстві.

Теоретичні положення і практичні рекомендації учасників конференції щодо вдосконалення правового регулювання прав та основних свобод людини і громадянства стануть озброєнням крокам на шляху розвитку правової думки і законодавчого процесу.

Для студентів, слухачів, курсантів юридичних інститутів та факультетів, науковців, практичних працівників і всіх зацікавлених осіб.

ББК 67.9(4Укр)

© Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника,
2011

Цифрові фотографії також є творчі та нетворчі, і при цьому тільки творчі цифрові фотографії являють фотографічними творами.

Сооблизкої уваги заслуговує питання про підтвердження факту створення фотографічного твору, для якого першою об'єктивною формою є цифрова форма. Так, моментом створення цифрового фотографічного твору є момент створення зображення в електронній формі, яка, як нам відомо, має здатність підтворення і може бути об'єктивною формою твору. Фотографічний твір, який створений в електронній формі, легко піддається порушенням прав авторів, а також стосовно цього проблемним є питання, хто автор такого твору. В. В. Коноваленко вважає, що найбільш підходящим способом підтвердження авторства на цифрову фотографію є наявність його твердої копії, а також право сповіщення про створення твору [4, с. 234].

Складнішо є ситуація, коли цифрові фотографічні твори використовуються у мережі Інтернет. Такі фотографії копіюються користувачами безліч разів і часто втрачається зв'язок з автором фотографії. Проте навіть за таких умов можна довести авторство на цифрову фотографію.

Справді, оригінал цифрової фотографії практично не відрізняється від своєї копії. Але слід пам'ятати, що будь-який файл містить не тільки саме зображення, але і так звану технічну інформацію. Цифрова камера при записі файлу поміщає туди інформацію про режими зйомки, настройки самої камери, а також відомості про виробника і модель. При будь-якій зміні файла ця інформація зникає і заміщується технічною інформацією програми, яка замінювала цей файл. Саме тому авторові фотографії слід залишати оригінал цифрового фотографічного твору у своїй власності, що у майбутньому допоможе їм доказати своє авторські права на неї.

Стосовно особливостей захисту авторських прав на цифрові фотографічні твори, то потрібно звернути увагу на технічні засоби захисту, які використовують для попередження порушення прав. Найпоширенішими серед них, які застосовуються до фотографічних творів в електронній формі є попередження про наявність авторських прав, інформації про автора та "водяни знаки". О. М. Пастухов до технічних засобів захисту відносить наступні: обмеження функціональність, "годинникова бомба", захист від копіювання, криптографічні конверти та інші [6, с. 93-94]. Крім того, під час розміщення творів у мережі Інтернет автори використовують урізані файли, з яких неможливо зробити якісні копії, а при їх збільшенні втрачається якість.

У мережі Інтернет досить складно встановити порушника авторських прав та докази їх порушення. В цьому напрямку цікавою є практика Російської федерації, де нотаріуси мають право фіксувати порушення авторського права в мережі Інтернет пляжом нотаріального посвідчення веб-сторінки, на якій розміщено фотографічний твір. Нотаріус знаходить сторінку, роздруковує її у такій формі, в якій вона постає перед користувачами сайту і складає протокол нотаріальної дії – забезпечення письмового доказу шляхом доступу до сторінки мережі Інтернет і наступного її огляду [7, с. 17]. В Україні такі нотаріальні дії не практикуються. Таким чином, залежночи на значне використання цифрових фотографічних творів у мережі Інтернет, доцільно і в нашому законодавстві закріпити можливість нотаріального посвідчення фотографій.

Ля висновок, проаналізувавши особливості реалізації авторських прав на цифрові фотографічні твори у даний науковій статті було встановлено:

По-перше, що авторські права на цифрові фотографічні твори здійснюються на тих самих правових підставах, що і для інших об'єктів авторського права. Дослідженням момент виникнення авторських прав на дані об'єкти, відзначено, що ним є створення зображення в електронній формі, яке є його об'єктивною формою вираження.

По-друге, стосовно оригіналу та копії цифрового фотографічного зображення, в якому знаходиться твір, наукові шодо запровадження

Відповідно до 1993 року зі змінами і доповіннями //

1. Про авторське право та сміжні права: Закон України від 20 грудня 1996 року / Збірник нормативних актів. Авторське право і сміжні права. Законодавство і судова практика. / ред. Ковальський В. С. - 2003 - С. 136 - 144.
  2. Догопр Всесвітньої організації інтелектуальної власності про авторське право від 20 грудня 1996 року / Збірник нормативних актів. Авторське право і сміжні права. Законодавство і судова практика. / ред. Ковальський В. С. - 2003 - С. 136 - 144.
  3. Зварич Ж. І. Фотографічні твори як об'єкти авторського права / Ж. І. Зварич // Еврика. - VII. - Збірник студенських наукових праць. - Івано-Франківськ: ВДВ ЦТ, 2006. - С. 105-107.
  4. Конопаленко В. В. Авторское право: автору, редактору, издателю. / Владимир Владимирович Конопаленко. - Харьков: Фактор, 2007. - 489 с.
  5. Лянцик Д. Авторское право и смежные права/ Деляя Лянцик. - М: "Ладомир". - 2000. -789 с.
  6. Пастухов О. М. Авторське право в Інтернеті/ Олександр Миколайович Пастухов. - Київ: "Школа". - 2004. - 142 с.
  7. Сучик А. О правонарушениях в Интернете/ А. Сучик// Юридическая практика. - 2007. - №21 (491). - С. 17.

Зеліско А. В.
Юридичний інститут Прикарпатського
національного університету імені Василя
Степаніка, кандидат юридичних наук, доцент
кафедри цивільного права

Непідприємницький правовий статус обслуговуючих кооперативів: аргументи за і проти

активні законотворчі процеси, які відбуваються в Україні, на жаль, не відрізняються належним рівнем послідовності. У сфері правового регулювання приватного права найбільш актуальними є дискусії стосовно змін у приватного права, що повинні бути зроблені в умовах відсутності підприємницького статусу окремих їх організаційно-правових форм.

Серед цих юридичних осіб в першу чергу слід назвати кооперативами обслуговуючою коопераціями, значення яких для розвитку аграрного сектору економіки зажерхане не можна применшувати. Вказана теза знайшла своє підтвердження в постанові КМУ від 2009 року, якою була затверджена Державна цільова економічна програма підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих коопераціїв на період до 2015 року.

Уже протягом тривалого часу невирішеною є проблема аргументації обслуговуючих коопераціїв до непідприємницьких юридичних осіб, практичне значення вирішення якої полягає у можливості пільгового оподаткування їх діяльності. Тому виникає потреба розробки переліку так званих "непідприємницьких" характеристик обслуговуючих коопераціїв як передумової для можливості включення їх до Реєстру австрійських організацій та установ [1]. Слід зауважити, що обслуговуючі кооперації у ст. 157 Податкового кодексу України як такі, що

длягають особливому оподаткуванню, безпосередньо не вказані. Але п. г ст. 157 здаткового кодексу України визначає можливість належності до неприбуткових структур і організацій інших, між визначені у цій статті юридичних осіб, діяльністю яких не передбачає отримання прибутку згідно з нормами відповідних законів [2]. Закон України "Про кооперацію", вилічуючи такий рис, не має

Закон України "Про кооперацію", виділяючи такий вид кооперативів, як обслуговуючі, визначає у ст. 23, що "виробничі кооперативи провадять господарську діяльність з метою одержання прибутку. Інші кооперативи надають послуги своїм членам, не маючи на меті одержання прибутку" [3]. Здійснивши тлумачення статті Закону, можемо зробити висновок, що цей нормативно-правовий акт визначає обслуговуючі кооперативи як такі, що не мають на меті одержання прибутку.

Про непідприємницький правовий статус обслуговуючого кооперативу свідчить також те, що створюється він для надання послуг переважно членам кооперативу, а також іншим особам з метою провадження ними господарської діяльності (ст. 2). Саме можливість надання послуг третім особам є основним аргументом проти внесення цих кооперативів до переліку неприбуткових організацій та установ. Водночас, варто зуважити, що передбачена можливість обслуговування потреб інших осіб, не пов'язаних із кооперативом членством, не нівелює особливу природу цих кооперативів внаслідок таких причин: 1) встановлено суттєве обмеження на надання послуг іншим особам в обсязі, що не перевищує 20 відсотків загального обороту кооперативу; 2) можливість здійснення підприємницької діяльності санкціонована нормами ЦК України, зокрема, відповідно до ст. 86 така діяльність є допустимою для непідприємницьких товариств за умови її відповідності меті, задля якої вони були створені.

Ще однією із умов можливості ідентифікації обслуговуючих кооперативів як неспідірнемецьких є також особливий порядок їх ліквідації, адже Законом "Про кооперацію" передбачено, що майно неподільного фонду не підлягає поділу між їх членами і передається за рішенням ліквідаційної комісії іншій (іншим) кооперативній організації (кооперативним організаціям). При цьому у рішенні повинні бути визначені напрями використання зазначеного майна [3]. Отже, при ліквідації членам виплачується не частина майна кооперативу, пропорційна розміру їх пао, а безпосередньо пайові внески.

Вагомим аргументом на користь заперечення непідприємницького статусу обслуговуючих кооперативів є передбачені ст. 26 Закону "Про кооперацію" кооперативні виплати та виплати на пай. Але кооперативні виплати мають специфічну природу, оскільки залежать від обсягу участі члена в господарській діяльності кооперативу. Розмір ж виплат на пай є значно обмеженим, оскільки відповідно до ч. 3 ст. 26 Закону загальна сума виплат на пай не може перевищувати 20 відсотків доходу, визначеного до розподілу.

Вказані свідчить про доцільність подальшої розробки концепції нещодприємницького правового статусу обслуговуючих коопераців та можливу перспективу формування законодавчого механізму включення їх до переліку неприбуткових організацій та установ із пільговим оподаткуванням.

1. Про затвердження Положення про Реєстр неприбуткових установ та організацій: вказаним Державної податкової адміністрації України від 24.01.2011 р. № 37 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
  2. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – № 13 – 14. – Ст. 112.
  3. Про кооперацію: Закон України від 10 липня 2003 року № 1087-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 5. – Ст. 35.

з узляк О.І.
кіладач кафедри цивільного
правичного інституту Прикаспіансько-
національного університету ім.
Георгія Гагаріна, к.ю.н.

До питання про обмеження дієздатності юридичної особи

Цивільним кодексом України (далі - ЦК) суттєво реформовано більшість інститутів цивільного права, зокрема, інститут юридичної особи. Особливої уваги заслуговує дієздатність юридичної особи. На відміну від осіб фізичних, дієздатність яких залежить від віку, стану здоров'я та інших чинників (ст.ст. 31 - 36 ЦК), усі юридичні особи, незалежно від характеру та обсягу їх правосудності, за загальним правилом, наділені повною дієздатністю. З цього приводу В. А. Плотников зазначає, що юридична особа не може мати неповну дієздатність, не може бути обмежена в дієздатності чи визнана недієздатною [1, с. 65].

Проте в умовах сьогодення виникають ситуації, коли юридичні особи з дієздатності. Хоча у ЦК таких випадків безпосередньо не визначено, аналіз окремих законів та судової практики свідчить про те, що такого роду обмеження все-таки мають місце. Так, для прикладу, в ч. 1 ст. 13 Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" вказано, що з метою забезпечення майнових інтересів кредиторів в ухвалі господарського суду про порушення провадження у справі про банкрутство або в ухвалі, прийнятій на підготовчому засіданні, вказується про введення процедури розпорядження майном боржника і призначається розпорядник майна. А у ч. 11 цієї ж статті визначено, що після призначення розпорядника майна і до припинення процедури розпорядження майном органи правління боржника не мають права без згоди розпорядника майна приймати рішення про: реорганізацію (злиття, приєднання, поділ, виділення, перетворення) і ліквідацію боржника; створення юридичних осіб або про участь в інших юридичних особах; створення філій та представництв; виплату дивідендів; проведення боржником емісії цінних паперів; вихід зі складу учасників боржника юридичної особи, придбання в акціонерів раніше випущених акцій боржника [2]. Така позиція законодавця дуже наглядово демонструє нам ситуацію, коли боржник – юридична особа – фактично не має права реалізовувати свою дієздатність самостійно, а тільки з допомогою розпорядника майна.

Проблемні питання обмеження дієздатності юридичної особи в ході процедур банкрутства є предметом наукових досліджень російського науковця О. М. Слюміної. Аналізуючи російське законодавство, що регулює відносини банкрутства, авторка звертає увагу на звернення обсягу дієздатності юридичної особи-боржника в період процедур зовнішнього управління та конкурсного процесу. У ході першої із цих процедур керівник боржника відсторонюється від посади і навіть може бути звільнений, а решта органів управління боржника виконують лише окремі елементи його дієздатності. У ході конкурсного процесу керівник та органи управління боржника фактично не діють. Авторка наголошує на зверненні та розширенні обсягу дієздатності залежно від стадії розгляду справи про банкрутство. Так, наприклад, па стадії фінансового оздоровлення дієздатність боржника, порівняно із стадією спостереження, значно розширяється [3, с. 21].

У контексті дослідження проблем обмеження правосудності кримінального процесу в Україні Л. Ю. Добриніна також звертає увагу на